

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Strateški razvoj industrijske politike do leta 2030 za krepitev konkurenčnosti in diverzifikacije evropske industrijske baze ter usmeritev v dolgoročno uspešnost znotraj svetovnih vrednostnih verig

(raziskovalno mnenje na zaprosilo avstrijskega predsedstva)

(2019/C 62/03)

Poročevalec: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Soporočevalec: **Gerald KREUZER**

Zaprosilo	avstrijsko predsedstvo Sveta, 12. 2. 2018
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	posvetovalna komisija za spremembe v industriji (CCMI)
Datum sprejetja mnenja komisije CCMI	25. 9. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	17. 10. 2018
Plenarno zasedanje št.	538
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	158/9/4

1. Sklepi in priporočila

1.1 Industrijska politika bi morala opredeliti in ponuditi priložnosti za globalno trajnostno in vključujočo prihodnjo rast. Nihče ne bi smel biti zapostavljen.

1.2 Evropa mora vztrajati v svojih prizadevanjih za povrnitev deleža industrijske proizvodnje na prejšnje ravni, ta cilj pa prilagajati s pomočjo ključnih kazalnikov uspešnosti. Izboljšati je treba industrijsko politiko Evrope (v generalnih direktoratih, državah članicah, regijah), ki je v vedno bolj globaliziranem svetu vpeta v kompleksne čezmejne vrednostne verige. Potreben je **celosten pristop**, da bi se izzivi, povezani z rastjo, podnebjem in okoljem uskladili s socialnimi težavami v duhu „**pravičnega prehoda**“, ki bi učinkovito povezoval nacionalne in evropske sile.

1.3 Evropska *rEUnesansa* je celovit **osrednji načrt za** evropsko industrijo, ki vključuje industrijsko politiko v vse politike EU in omogoča industriji, da se preoblikuje. Evropa bi tako postala največje gospodarstvo, temelječe na znanju, ki bo ustvarjalo industrijsko dodano vrednost s pomočjo **ustvarjalnosti in pametnega načrtovanja, socialnih inovacij** ter spodbujanja **novih trajnostnih in vključujočih industrijskih modelov** (znamka Proizvedeno v Evropi).

1.4 Če naj ozračje v EU in politike krožnega gospodarstva ustvarjajo delovna mesta v Evropi, je ključno, da so glavni deli vrednostne verige, ki omogoča te politike, prav v Evropi. Zato je pomembno, da se v strategiji EU prizna pomen vrednostnih verig in obravnavajo ambiciozni ukrepi za njihov nadaljnji razvoj. Strategija bi morala zagotoviti privlačne operative pogoje v Evropi, namesto da se osredotoča na posamezne sektorje. Za zagotovitev neprekinjene vloge Evrope v svetovnem gospodarstvu bi merilo uspeha morala biti možnost za vključitev posameznih členov evropskih vrednostnih verig v globalne vrednostne verige, tj. evropski dobavitelji bi morali biti konkurenčni na globalni ravni, ne le v Evropi.

1.5 Izboljšave na področju izobraževanja in usposabljanja za nova delovna mesta in storitve bi prav tako morale biti tesno povezane s politikami na področju raziskav, razvoja in inovacij ter zagotavljanjem učenja na delovnem mestu, da bi se program znanj in spretnosti ⁽¹⁾ razširil na ključne industrijske sektorje, na primer gradbeništvo, jeklarstvo, papirništvo, zelene tehnologije in obnovljive vire energije, proizvodnjo in pomorski promet.

1.6 Za zagotovitev vodilnega položaja Evrope na področju tehnologije EESO priporoča tudi povečanje naložb v prelomne in revolucionarne tehnologije, kot so umetna inteligenca in robotika, internet stvari, podatkovna analitika, 3D-tiskanje, novi in nano materiali, razširjena navidezna resničnost, biogospodarstvo, trajnostna živila, digitalne tehnologije, nevrotehnologije, nano elektronika, raziskovanje oceanov in vesolja itd.

1.7 V **večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027** je treba posebej in podrobno urediti dodelitev dodatnih proračunskih sredstev posameznim sektorjem, zlasti politiki na področju raziskav, razvoja in inovacij ter kohezijski politiki.

1.8 EESO poudarja, da bi bilo treba okrepiti **institucionalno upravljanje**, med drugim pri oceni ne le ekonomskega, temveč tudi **okoljskega in družbenega** učinka vzdolž celotne vrednostne verige.

1.9 Da bo celotna industrijska vrednostna veriga bolj trajnostna, EESO odločno podpira načrt Komisije za financiranje trajnostne rasti ⁽²⁾, izgradnjo **taksonomije financiranja trajnostne rasti**, ki preusmerja **odgovorne prihranke v trajnostne naložbe**, in krepitev evropskih strateških naložb (ustrezna kombinacija načrtovanih virov iz sklada InvestEU in zasebnih finančnih virov).

1.10 EESO ponovno izraža močno podporo **zlatemu pravilu za javne naložbe**, ne le pri sofinanciranju strateških naložbenih projektov, ampak tudi pri vseh trajnostnih naložbenih projektih, povezanih s pozitivnim napredkom v zvezi z enotnim **sistemom klasifikacije trajnostnih dejavnosti EU** (ali taksonomijo), da se zagotovi nove razvojne priložnosti evropskim državam, ki jih je kriza najbolj prizadela.

1.11 **Instrumenti financiranja**: vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev, zagotovitev javnih sredstev za financiranje projektov na industrijski ravni (do 75 % ali več stroškov naložbe, če je utemeljeno), povečana preferenčna posojila in večji dostop do kreditov ter dostop do javnih nepovratnih sredstev za ukrepe, osredotočene na zmanjševanje tveganj pri po naravi visoko tveganih projektih prelomnih inovacij.

1.12 Največ inovacij je v najproduktivnejših sektorjih (tistih z najvišjo dodano vrednostjo). To so tudi sektorji, v katerih veljajo strožji okoljski predpisi, v njih pa nastane tudi največ **patentov**, verjetno zaradi regulativnega pritiska ⁽³⁾.

1.13 Izvajanje politik EU z **delegiranimi ali izvedbenimi akti** je eden od glavnih dejavnikov regulativnih stroškov. Tehnokratski postopki za ugotavljanje skladnosti, ne da bi bili pri tem opredeljeni stroškovno najučinkovitejši načini za doseganje zelenih regulativnih rezultatov, upočasnjujejo inovacijske zmogljivosti v industriji, zlasti MSP.

1.14 **Trajnostni razvoj in konkurenčnost** se morata dopolnjevati. EESO poziva, naj se v EU oblikujejo standardi za proizvode, ki jih bodo morali izpolnjevati tako domači kot tuji proizvajalci ter jih bo mogoče preveriti na meji. Zaradi uvoza izdelkov, ki niso skladni z okoljskimi in socialnimi predpisi, se namreč industrijski sektorji EU srečujejo z resnimi omejitvami pri odzivanju na družbene potrebe in zahteve na področju trajnosti.

⁽¹⁾ Sedanje izvajanje načrta za sektorsko sodelovanje na področju spretnosti.

⁽²⁾ COM(2018) 97 final.

⁽³⁾ <ftp://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf>

1.15 Evropska komisija bi morala dosledno spremljati pravilno izvajanje sporazumov EU o prosti trgovini, vključno s preprostimi in jasnimi pravili. Poglavja v sporazumih o prosti trgovini, ki se nanašajo na trajnost, morajo spodbujati izvajanje standardov dela MOD in **načel OZN o podjetništvu in človekovih pravicah** ⁽⁴⁾, ki določajo minimalne medsektorske pogoje, ki jih ni mogoče nadomestiti (pravice ranljivih oseb, dobro fiskalno upravljanje itd.). Zagotoviti bi bilo treba vzajemnost v trgovinskih odnosih (npr. pri naložbah, javnih naročilih, subvencijah).

1.16 V trajnostnih podjetjih, v katerih imajo besedo delavci, je **razširjeni socialni dialog** na različnih ravneh potreben za pravilno analizo in zagotavljanje skupnih odgovorov na globalne vrednostne verige.

1.17 EESO poziva Evropsko komisijo, naj konkurenčnost in vodilno vlogo industrije opredeli kot glavno politično prednostno nalogo in začne izvajati program za industrijsko strategijo EU. Komisijo prav tako poziva, naj objavi letno poročilo o rezultatih industrijske strategije EU, v katerem bo obravnavala vsa svoja zadevna področja politike.

2. Megatrendi – samo en svet

2.1 Današnja industrija se spopada s korenito preobrazbo glede na ogromen obseg digitalizacije in nizkoogljično gospodarstvo. Obnovljivi viri energije bodo nadomestili fosilna goriva, podatki postajajo nova prevladujoča surovina, internet (stvari) pa je najpomembnejši način komuniciranja. Linearni proizvodni modeli se bodo umaknili bolj krožnim sistemom proizvodnje-porabe-recikliranja, množično proizvodnjo pa bodo nadomestili prilagojeni proizvodni postopki. Sodobna industrija pomeni proizvodnjo in inovacije v mreži tesno sodelujočih akterjev, tj. od velikih do malih in srednje velikih podjetij, ki se širi do povezanih storitev vzdolž vrednostne verige. Znanje je kot najpomembnejši dejavnik nadomestilo delo ali kapital. Dolgoročna industrijska strategija Evrope mora združiti vse te (revolucionarne) izzive, da bi vstopila v t. i. „infolitik“ ⁽⁵⁾, tj. fazo, ki jo je v človeški zgodovini mogoče primerjati samo s prehodom iz paleolitika v neolitik.

2.2 **Večina akademskih raziskav opozarja**, da bo nekje do leta 2030, odvisno od zadevnega sektorja, zaradi tehnologije in robotike izginilo od **20 % do 50 % delovnih mest** ⁽⁶⁾. Nastajala pa bodo nova delovna mesta, čeprav z večjimi razlikami glede na geografsko razporeditev, sektorje ter znanja in spretnosti. Izziv, s katerim se srečuje evropska industrijska politika, je preprečiti, da bi bili EU, njene regije in državljani izključeni.

2.3 Digitalizacija vpliva na vse glavne vire industrije: naravne in okoljske, delo in kapital (fizični, tehnološki in institucionalni). Za ustrezno upravljanje njenih socialnih učinkov je za vsako državo in sektor posebej potrebna nova ocena najpomembnejših virov oziroma osnovnega kapitala, ki bodo glavni viri dohodka.

2.4 Veliki deli industrije Evrope so v čedalje bolj globaliziranem svetu vedno bolj odvisni od zunanjšega izvoza ali so del kompleksnih čezmejnih vrednostnih verig. Obenem se EU spopada s širitvijo politik „Najprej Amerika“, katerih posledica je vse večje tveganje trgovinskih sporov, v katerih ne bo zmagovalcev, temveč le poraženci. Te politike predstavljajo tudi grožnjo povojnemu večstranskemu gospodarskemu redu. Priča smo tudi razraščanju centraliziranih gospodarskih modelov, ki jih upravlja država.

⁽⁴⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. oktobra 2018 o prispevku EU k zavezujočemu instrumentu OZN o nadnacionalnih družbah in drugih podjetjih z nadnacionalnimi značilnostmi v zvezi s človekovimi pravicami (2018/2763(RSP)) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0382+0+DOC+XML+V0//SL>.

⁽⁵⁾ Končnica -litik izhaja iz „liza“, razgradnja (npr. elektroliza), širjenje. Razširjanje informacij.

⁽⁶⁾ D. Acemoglu in P. Restrepo (2017), *Robots and jobs: evidence from US labour markets* (Roboti in delovna mesta: kaj se dogaja na trgih dela ZDA), delovni dokument NBER št. 23285. M. Arntz, T. Gregory in U. Zierahn (2016), *The risk of automation for jobs in OECD countries: a comparative analysis* (Nevarnost avtomatizacije delovnih mest v državah članicah OECD: primerjalna analiza), OECD Social, Employment and Migration Working Papers št. 189.

2.5 Da se zagotovi pravičen prehod na bolj trajnostno industrijo do leta 2050⁽⁷⁾, se bo Evropa morala spopasti z naslednjimi izzivi:

- podnebne spremembe in slabšanje okoljskih razmer,
- siromašenje naravnih virov planeta in izguba biotske raznovrstnosti,
- digitalizacija večine industrijskih sektorjev, ki bo zbrisala meje med industrijami ter fizičnim in navideznim svetom in odprla sektorje za nove udeležence, pri čemer se bo zmanjšal obseg fizičnih del,
- družbene neenakosti, vključno z naraščajočo polarizacijo na trgih dela in brezposelnostjo mladih ter ljudmi, ki so ostali zapostavljeni v regijah v industrijskem zatonu,
- izguba zaupanja javnosti v vladne organe, politične strukture ter EU in njene strukture upravljanja, pa tudi v druge institucije,
- demografske spremembe: staranje, migracije, visoka rast svetovnega prebivalstva in nova ozaveščenost o okolju,
- koncentracija prebivalstva v velemestih z integracijo infrastrukturnih mrež, umetno inteligenco ter strojnimi in globokim učenjem,
- spremembe v izbilih potrošnikov (spreminjanje navad potrošnikov, večja ozaveščenost o okolju, ureditev navad potrošnikov s strani javnih organov).

Dolgoročna vizija bi morala sočasno predvideti vse te trende. Glavna prednostna naloga industrijske politike Evrope bo razumevanje izzivov in iskanje načinov za njihovo spreminjanje v priložnosti. Zaradi zapletenega oblikovanja odzivnih ukrepov sta potrebni sodelovanje vseh deležnikov in deljena odgovornost. Uspeh je odvisen od prizadevanj in sodelovanja institucij EU, držav članic in regij, zlasti pa od aktivne vloge same industrije.

3. Prehod: industrija EU se je zavezala, da si bo s trajnostjo ohranila konkurenčnost

3.1 Da bi se Evropa lotila številnih, še nevidenih izzivov, s katerimi se mora spopadati industrija, se je odločila, da okrepi svojo konkurenčnost s kakovostnejšimi izdelki in storitvami ter izvajanjem strategije diverzifikacije po regijah in industrijskih panogah. Cilj je ustvarjati rast in delovna mesta prek dodane vrednosti z **ustvarjalnostjo in pametno zasnovo, socialnimi inovacijami ter novimi trajnostnimi in vključujočimi industrijskimi modeli**.

3.2 Pojavilo se je že nekaj spodbudnih kazalnikov, na primer 40-odstotni evropski delež med svetovnimi patenti na področju obnovljivih tehnologij. Hkrati se pojavljajo nova in resna neskladja med izobraževalno funkcijo in funkcijo usposabljanja, poslovnimi pobudami ter novimi znanji in spretnostmi, ki jih potrebuje industrija.

3.3 Še ena večjih ovir za industrijski razvoj v Evropi izhaja iz **razdrobljenosti** politik Evropske unije tako z geografskega kot tudi s sektorskega vidika. Za opustitev 28 različnih politik za vsak industrijski sektor in zagotovitev splošnega pogleda na industrijsko politiko EU so potrebni skladnost z ukrepi za dokončanje EMU (zlasti fiskalne in bančne unije), razvoj vseevropskega trga tveganega kapitala in sprejetje trajnostnega modela financiranja, ki bodo zagotovili uravnoteženo in usklajeno rast po vsej Evropski uniji.

3.4 Da bi lahko ocenili učinke okoljske politike na konkurenčnost držav in boljše načrtovali okoljske politike, je treba ugotoviti, ali več zelenih inovacij krepi inovacije v drugih sektorjih, in razumeti njihove učinke na cene surovin v industriji.

3.5 Potreben bo tudi močan poudarek na potencialu MSP na področjih, ki ponujajo inovativne in na znanju temelječe storitve na visoki ravni. Inovacije v Evropi pogosto izvirajo iz malih struktur, izvoz na znanju temelječih storitev na visoki ravni pa je gonilna sila pri uveljavljanju zadevnih industrij na trgu.

⁽⁷⁾ Glej SC/047 v UL C 81, 2.3.2018, str. 44.

3.6 Če želi Evropa znova prevzeti vodstvo v industriji znanja ali neopredmetenega kapitala, sta pri razvoju evropskih inovacij ključnega pomena industrijsko sodelovanje in uskladitev med državami članicami. EESO želi poudariti pomen skupnega evropskega interesa, inovativnih javno-zasebnih partnerstev in regionalnega sodelovanja znotraj vseh strategij za pametno specializacijo.

4. Globalna in celostna strategija

4.1 Gospodarstva, ki so bolj vključena v svetovne vrednostne verige, uspešneje ustvarjajo dodano vrednost. Zato bi morala EU odločneje nasprotovati novodobnemu protekcionizmu, ki bi lahko zaostрил nedavno blokado vključevanja v take verige.

4.2 Obstaja možnost povezovanja **globalnih vrednostnih verig z lokalnim gospodarstvom**, da bi podprli razvoj lokalnega gospodarstva in revolucionarnih tehnologij (veriga podatkovnih blokov, 3D-tiskalniki, robotika, internet stvari, shranjevanje energije, obnovljivi viri energije, velepodatki, genetska biologija, nanotehnologija itd.) s poudarkom na vključevanju: s tem se lahko utre tudi pot lokalni proizvodnji z nižjimi vhodnimi stroški, zlasti s sprejetjem (dobro urejenega) profila proizvajalca-odjemalca ter spodbujanjem razvoja produktivnih in vključujočih mikropodjetij v povezavi z glavnimi svetovnimi vrednostnimi verigami.

4.3 Namen nove paradigme **trajnosti kot dejavnika konkurenčnosti**, usmerjene v dolgoročni pristop, je zbirati, usklajevati in zagotoviti dovolj javnih in zasebnih virov za doseg ciljev, določenih v politikah EU. Zagotovitev zadostnih virov je ključnega pomena za pravično, uravnoteženo in vključujoče preoblikovanje, v katerem ne bo nihče zapostavljen ali izključen iz igre in bodo prednostne naloge še naprej javni interesi, kot so varstvo potrošnikov, zdravje, varnost in kakovost.

4.4 Sektorske pobude evropske industrije in zaveznštva za oblikovanje **programa za nova znanja in spretnosti** in pripravo kataloga dobro strukturiranih pobud za krepitev ali prilagajanje obstoječih programov (Erasmus+, nova evropska agenda za kulturo itd.) ter izvajanje novih morajo čim prej doseči EU-27 v celoti in zagotoviti geografsko raznovrstnost ter tesno sodelovanje lokalnih organov.

4.5 EESO hkrati močno podpira prizadevanja za forume za **dialog med več deležniki**, skupni razvoj inovativnih strategij in zglede pilotne sheme, skupno preizkušanje, izmenjavo dobre prakse in pripravljenost za natančno spremljanje in ocenjevanje projektov. Poudarja tudi, da morajo biti vanje vključeni vsi subjekti v industrijski vrednostni verigi in potrošniki. Pri tem bi bilo treba omeniti okroglo mizo na visoki ravni o industriji ter skupino na visoki ravni za energetske intenzivne industrijske panoge oziroma za konkurenčnost in rast.

4.6 Bistveno je, da se izboljša zmogljivost EU za naložbe ter zapre vrzel med oblikovanjem sektorskih politik ter izvedenimi finančnimi naložbami s povečanjem dodeljenih sredstev v EFSI 2.0 in strukturne sklade, povezane z naložbami, da se dosežejo geografske regije in prebivalci, ki so bili med krizo zapostavljeni, in da se nedavni zunanji presežki EU in presežki javnih organov usmerijo v naložbe, ki posodablajo našo industrijsko infrastrukturo, s tem pa prispevajo k povečanju produktivnosti in gospodarske rasti.

5. Institucionalno upravljanje industrije EU

5.1 Dolgoročni akcijski načrti EU (EU 2020, podnebni načrti itd.) morajo biti del industrijskih akcijskih načrtov. Ustvarjanje sinergij med različnimi pobudami politike (krožno gospodarstvo, inovacije, prometna politika, trgovina, znanja in spretnosti, regionalna politika) bi zagotovo prispevalo k povečanju njihovega vpliva.

5.2 **Preglednost** je odločilni dejavnik za zagotovitev uspeha tega procesa. Industrija v celoti mora „**ukrepati in komunicirati**“ z zagotavljanjem kakovostnih informacij (ustreznih, preverljivih in primerljivih), da se omogoči natančno merjenje finančnih in nefinančnih učinkov v celotni globalni vrednostni verigi izdelka.

5.3 Cilji trajnostnega razvoja (17 ciljev trajnostnega razvoja in 169 povezanih ciljev) in Pariški sporazum o podnebnih spremembah so smernice k skupnemu dobremu, vendar je nujno treba prilagoditi in razširiti kazalnike s skupno metodologijo, ki bo združevala kvantitativne in kvalitativne parametre ter ovrednotila zunanje dejavnike. Novi sklop kazalnikov mora vključevati tudi tiste, ki zadevajo razsežnost globalne spremembe vrednosti ter ponazarjajo vrednote EU.

5.4 EESO poziva k sprejetju **kodeksov ravnanja** za internacionalizirane segmente vrednostnih verig evropskih izdelkov ali storitev, na primer na področju trajnostnih živil, saj številni izmed njih ostajajo zakonsko neurejeni. Poziva tudi k strožjemu tržnemu nadzoru in uvedbi odvračilnih ukrepov ali kazni za prakse, ki škodujejo trajnosti, kot je načrtovano zastaranje.

5.5 Okrepljene **odgovorne raziskave in inovacije** kot del pristopa od spodaj navzgor. Natančnejše napovedi v zvezi s posebnimi sektorji po posameznih regijah in usklajevanje naložb s strateškimi cilji EU za leto 2030 in načrti za leto 2050⁽⁸⁾. EU bi morala zagotoviti tudi, da se raziskave in razvoj, ki se financirajo iz javnih sredstev, prvič izvajajo znotraj EU. Na koncu bi bilo treba doseči 3-odstotni cilj za naložbe v raziskave in razvoj (ta trenutno znaša 1,9 %, kar je nižje od cilja Kitajske, ki dosega 2,2 %). Revolucionarne tehnologije morajo spremljati načrti, ki obravnavajo izzive in pogoje, povezane z njihovo uporabo (vključno z gospodarskim, regulativnim in socialnim učinkom).

5.6 V **večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027** je treba posebej in podrobno urediti dodelitev ali dodatna proračunska sredstva za posamezne sektorje, zlasti za politiko na področju raziskav, razvoja in inovacij ter kohezijsko politiko. Javno podporo bi bilo treba povečati na vseh ravneh inovacijskega ciklusa, vključno s podporo za ustanavljajoča se podjetja, demonstratorje in pilotne projekte, sodelovalne projekte na področju raziskav in tehnološkega razvoja, širitev tehnologije itd.

5.7 Unija kapitalskih trgov in industrijski razvoj EU bi moral omogočati uporabo javnih in zasebnih prihrankov prek varnih poti, ki segajo od družbeno odgovornih naložb do družbene odgovornosti podjetij. Certifikat sistema za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) bi lahko zagotovil optimizacijo in uravnoteženje finančne donosnosti z vektorji za trajnost.

5.8 Prehod na pravično politiko do leta 2030 ne pomeni le inovacij za ljudi in vlaganje v delovna mesta za delavce, temveč tudi ustvarjanje **inovacij skupaj z ljudmi in delavci**, kar jim omogoča, da najdejo dostojna nova delovna mesta. V zvezi s tem EESO poudarja, da mora proizvodnja ostati tehnološko nevtralna.

6. Ambicioznejši akcijski načrt za evropsko industrijo

6.1 Razvoj učeče se družbe je temeljni pogoj za inovativno in konkurenčno industrijo. Evropa ne more biti konkurenčna nastajajočim gospodarstvom na podlagi plač: biti mora pametnejša. Znanja in spretnosti niso ključna samo za povečanje zaposljivosti delojemalcev, temveč tudi za varnost njihove zaposlitve, njihovo vključevanje v družbo in boljše možnosti v življenju, naložbe v trajno izpopolnjevanje in prekvalifikacijo delavcev, spodbujanje kakovostnega izobraževanja, usposabljanje in strokovni razvoj v celotnem poklicnem življenju. Program „Nova znanja in spretnosti za Evropo“ mora postati ambicioznejši, pri čemer je treba pregledati evropski okvir ključnih kompetenc, da bodo ljudje pridobili znanje in spretnosti, ki jih industrija potrebuje. Tako bi se okrepila odpornost evropskega gospodarstva in spodbudil trajnostni razvoj (cilj 4 v okviru ciljev trajnostnega razvoja OZN).

6.2 Izboljšan mehanizem za prenos znanja med univerzo in raziskovalnimi središči ter industrijskimi sektorji in njihovimi zaposlenimi.

6.3 MSP so pogosto pionirji v razvoju visokokakovostnega inovativnega blaga in storitev, vendar jim večkrat primanjkuje sredstev za uvajanje teh inovacij na širšem trgu. V skladu s prednostnimi nalogami industrijske politike EU do leta 2030 je potreben širok nabor možnih spodbud in koristi, zlasti za MSP, pa tudi za svobodne poklice, ki so vodilni pri zagotavljanju in izvozu inovativnih in na znanju temelječih storitev na visoki ravni:

⁽⁸⁾ Kot je določeno v mnenju EESO SC/047, UL C 81, 2.3.2018, str. 44.

- strateško javno naročanje je pomemben vzvod industrijske politike. Njegov potencial bi bilo treba v celoti izkoristiti z vključevanjem inovativnih, zelenih in socialnih meril v javne razpise in ne zgoj iskati najnižje cene. EU bi morala v tem smislu pomagati organom z zagotavljanjem smernic, vzpostavitev službe za pomoč, podporo načrtovanju velikih infrastrukturnih projektov in povečanjem izmenjave dobre prakse,
- podpora internacionalizaciji,
- testni poligon z več deležniki, podpora predhodnemu ocenjevanju inovativnih rešitev,
- oblikovanje skupin (sektorskih, horizontalnih in vertikalnih) in zagonskih inkubatorjev, spodbujanje povezav med industrijskimi subjekti za deljenje in izmenjavo virov,
- specializirano mentorstvo z visoko dodano vrednostjo, redni sestanki med zagonskimi in uveljavljenimi podjetji v sektorju za povezovanje na področju načrtovanja in pobud,
- davčne ugodnosti in javna jamstva v podporo naložbam,
- itd.

6.4 Spodbujanje znanja in konsolidacija **novih trajnostnih gospodarskih modelov**⁽⁹⁾, ki spodbujajo **socialne inovacije** (novi načini zadovoljevanja potreb družbe, osredotočeni na ljudi) kot rezultat uporabe nastajajočih metod.

6.5 Posebno pozornost je treba nameniti manj razvitim regijam in regijam v industrijski tranziciji. **Lokalne razvojne** agencije in sklop orodij, ki jih imajo, morajo biti gonilna sila za ustvarjanje mikroklima ali ekosistemov, ki povezujejo in spodbujajo naraščajočo sinergijo med proizvodnjo in storitvami, začeni s potrebami posameznikov in območij.

6.6 Vloga **mednarodne trgovine** je bistvena za reševanje izzivov trajnostne industrije. Pregled in izboljšanje preferenčnih prostotrgovinskih pogodb in sporazumov (od GATT do TTIP) z uvedbo določene stopnje pogojnosti, vezane na zaveze glede trajnosti. Določitev sprejemljivih pogojev: zakonsko in fiskalno upravljanje, reševanje razlik glede offshore podjetij, minimalni socialni in okoljski pragovi. Zagotoviti bi bilo treba vzajemnost v trgovinskih odnosih (npr. pri naložbah, javnih naročilih, subvencijah).

6.7 Priprava sektorske agende za **uravnoteženo upravljanje prehoda** na nizkoogljično, krožno gospodarstvo: določitev sektorskih ciljev in ciljev za geografska območja, uvedba načrtov, usklajenih z dejanskimi okoliščinami, učinkom stroškov energije in drugimi vložki.

6.8 Nadgradnja industrije za digitalno dobo bo preoblikovala evropsko industrijo v visoko informacijsko intenziven proizvodni sistem s poudarkom na znanju. EESO zato želi poudariti naslednje prednostne naloge:

- celovita podpora uporabi informacijskih tehnologij pri obravnavanju družbenih izzivov,
- razvoj vseevropske visoko zmogljive digitalne infrastrukture,
- obravnavanje velikih razhajanj pri digitalizaciji med regijami ter med velikimi in malimi podjetji,
- pospešitev razvoja standardov IKT,
- obravnavanje socialne razsežnosti digitalizacije: vpliv na kakovost in količino delovnih mest, regulacija ekonomije delitve, da se prepreči nepoštena konkurenca,
- digitalno inteligeno bi bilo treba dvigniti na vse strokovne ravni, digitalna znanja in spretnosti pa spodbujati na vseh ravneh izobraževanja (od šol do vseživljenjskega učenja),
- opredelitev novih pravil za obdavčitev digitalnega gospodarstva,
- zagotavljanje kibernetike varnosti.

⁽⁹⁾ Glej raziskovalno mnenje EESO SC/048, UL C 81, 2.3.2018, str. 57.

6.9 Varna, zadostna in trajnostna energija so ključne prednostne naloge za industrijo in družbo. Obnovljivi viri energije morajo biti na voljo po konkurenčni ceni. Za to bodo prav tako potrebne ogromne naložbe v pametna omrežja in medsebojno povezljivost ter v revolucionarne tehnologije na področju shranjevanja energije. Pametna raba ogljika bo prispevala tudi k ponovni uporabi odpadnega ogljika in vodika, ki se trenutno sežiga, in sicer za pridobivanje energije ter proizvodnjo sintetičnih goriv in kemikalij. Uporaba teh produktov bi lahko na splošno znatno pospešila zmanjšanje CO₂ v združenem sektorju jekla/kemikalij/prometa. Ta sintetična goriva ali njihove surovine bi morala podpreti direktiva o energiji iz obnovljivih virov.

6.10 EESO želi poudariti pomen akcijskih načrtov za sektorje in vrednostne verige z velikimi možnostmi za rast, za strukturno nadgradnjo tradicionalnih industrij in podporo dekarbonizaciji v energetske intenzivnih industrijah.

6.11 Industrijska politika bo morala posebno pozornost nameniti prometnemu sektorju, ki se je znašel na robu povsem nove paradigme, saj se številne motnje v tehnološkem razvoju dogajajo istočasno: elektrifikacija, digitalizacija proizvodnje, povezani in avtomatizirani avtomobili, vključevanje zasebnega in kolektivnega prometa.

V Bruslju, 17. oktobra 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER
